

РЕЦЕНЗИЯ

От: *доц. д-р Ивайло Дончев Беев*

Университет за национално и световно стопанство (УНСС), София

ПН 3.8. Икономика; Научна специалност „Политическа икономия“

Относно: конкурс за **доцент** по научна специалност „Политическа икономия (микроикономика и макроикономика)“, професионално направление 3.8. Икономика, в УНСС.

1. Информация за конкурса

Конкурсът е обявен за нуждите на катедра „Икономика“, Общикономически факултет на УНСС, съгласно Решение на АС № 6/11.12.2024.

Участвам в състава на научното жури по конкурса съгласно Заповед №764 от 07.03.2025 на зам.-ректора по НИД на УНСС.

2. Кратка информация за кандидатите в конкурса

Главен асистент д-р Иван Атанасов Божикин, преподавател в катедра „Икономика“, Общикономически факултет (ОИФ) на УНСС – е единственият участник в конкурса.

Иван Божикин е редовен асистент в катедра „Икономика“ от 2016 до 2019 година и главен асистент в същата катедра от 2020 година до сега. Получава две бакалавърски степени по макроикономика (2011) и стопанско управление (2013), както и две магистърски степени по макроикономика (2012) и европейски бизнес и финанси (2014г.) от УНСС и Университета „Нотингам Трент“ (Великобритания). Защитава и дисертационен труд на тема „Еко-фискална политика за устойчиво развитие: сравнителен анализ“ за придобиване на ОНС „Доктор“ по научна специалност „Политическа икономия (микроикономика и макроикономика)“ през 2016 от УНСС и „Доктор“ по научна специалност „Икономика“ от Свободния Университет в Брюксел,

Белгия. През 2013 му е възложено да преподава базови и специализиращи дисциплини – на български и английски езици, водени от катедрата. Участва в разработването и актуализирането на съответните учебни дисциплини, както и на учебните планове за специалностите, водени от катедра „Икономика“ на УНСС.

Кандидатът е бил преподавателски сътрудник в CERGE-EI в периода 2017-2024, научен сътрудник в Брюкселския свободен университет в периода 02.2017-02.2019 и стажант в БНБ и Райфайзенбанк. Членува в различни професионални организации като Българската макроикономическа асоциация и международното общество за изследване на устойчивото развитие. Главен асистент д-р Иван Божикин е бил гост-редактор към специално издание „Социално предприемачество, креативни територии и отговорно потребление“ на Cleaner and Responsible Consumption (IF.3.8) в периода 06.2022-09.2024. Участвал е в “Pioneers into Practice” през 2019, една от програмите за професионално обучение на Climate-KIC, която развива високо ниво на иновационни умения за нисковъглеродна икономика. Бил е координатор по изпълнение на споразумение за академично сътрудничество между Университета на национално и световно стопанство (София, България) и University of Caxias do Sul (Rio Grande do Sul, Бразилия) в периода 2018-2023. Има богат международен опит, придобит чрез участие в конференции, семинари и изследователски проекти. Главен асистент д-р Иван Божикин е получил различни награди като наградата "Млад икономист" (Съюз на икономистите в България) – категория докторанти, 2014, и наградата Млад изследовател в областта на икономиката (2022) присъдена на 8-th Venus International Science and Technology Awards, Ченай, Индия.

3. Изпълнение на изискванията за заемане на академичната длъжност

3.1. Изпълнение на количествените изисквания

Документите, подадени от кандидата за участие в конкурса, показват, че той изпълнява изцяло количествените изисквания за заемане на академичната длъжност „доцент“. Според приложената към документите карта за изпълнение на количествените изисквания броят на точките представени от гл. ас. д-р Иван Божикин по двете групи показатели – минимални национални изисквания по член 26 от Закона за развитието на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) и

допълнителните такива за УНСС (в съответствие с член 26, алинея 5 от ЗРАСРБ), са съответно 1465,5 и 1634,5 при минимално необходими съответно 400 и 320. По този начин кандидатът събира общо 3100 точки при минимално необходими 720 точки. Изпълнението на националните минимални изисквания е обобщено в таблицата по-долу (таблица 1).

Таблица 1: Изпълнение на минималните национални изисквания* за заемане на академична длъжност „доцент“

Група от показатели	Минимални изисквани точки	Изпълнение**
А. Показател 1	50	50
В. Показател 3	100	100
Г. Сума от показателите от 4 до 10	200	265,5
Д. Сума от показателите от 11 до 13	50	1050
Общо	400	1465,5

*Според Правилника за прилагане на Закона за развитието на академичния състав в Република България за област 3. Социални, стопански и правни науки.

** Според приложените от кандидата справка и материали по конкурса.

Представените от кандидата публикации са общо 21 на брой. По отношение на изпълнението на минималните национални изисквания, в справката са посочени един монографичен хабилитационен труд, чиято тематика съвпада с конкретната област на конкурса, една глава от книга/монография, една глава от колективна монографии; една статия индексирана в Scopus, пет студии индексирани в Scopus/Web of Science, както и четири статии в научни списания, една студия в научно списание, шест доклада, публикувани в сборници от научни конференции. Наред с тях са представени доказателства за 70 (седемдесет) цитирания, в издания, индексирани в световноизвестните бази данни с научна информация Scopus и Web of Science.

Във връзка с изпълнението на допълнителните количествени изисквания на УНСС кандидатът представя и учебно помагало – „Икономическа политика“, участия в два университетски изследователски проекта и един международен образователен проект, както и участие в съставянето на две учебни програми по дисциплини, преподавани в ОКС „Бакалавър“ и ОКС „Магистър“ (разработени в съавторство) в УНСС.

Представените от гл. ас. д-р Иван Божикин доказателства за изпълнена аудиторна заетост в УНСС, показват реализиран брой часове лекции и упражнения (на български и на английски език), който многократно надвишава минималния изискуем праг.

3.2. Изпълнение на качествените изисквания

По отношение на качествените изисквания кандидатът представя богата справка, съдържаща множество дейности, участия и инициативи от организационен, административен и изследователски характер, вкл. в полза на студентите на УНСС, всички те издигащи доброто име на университета и авторитета на катедра „Икономика“. Сред тях се открояват множество участия в организирането на научни прояви в университета, участие в разработване на учебни програми, както и на вътрешнонормативни документи на факултетно равнище, организиране на студентски и докторантски конференции, получени множество международни награди и сертификати за рецензиране и участие в редакторски бордове на престижни международни списания с висок импакт фактор, и др.

Главен асистент д-р Иван Божикин се ползва с уважение и сред студентите на университета, видно от получените високи оценки при проучвания на студентското мнение. На базата на представените доказателства може да се направи заключението, че кандидатът изпълнява и качествените изисквания за заемане на академичната длъжност „доцент“.

Посочените заключения за изпълняването на количествените и качествените изисквания за заемане на академичната длъжност „доцент“ от страна на кандидата гл. ас. д-р Иван Божикин се потвърждават и от даденото от Съвета по хабилитация на УНСС положителното становище за неговата готовност за участие в конкурса (протокол №9/11.11.2024).

4. Оценка на учебно-преподавателската дейност за всеки кандидат поотделно

Заявеният и подкрепен със съответния доказателствен материал преподавателски стаж на кандидата Главен асистент д-р Иван Божикин е в размер на над 8 години. През това време той постоянно се развива като преподавател, като първата година води предимно упражнения пред студенти от ОКС „Бакалавър“, а след това основно лекции

както в ОКС „Бакалавър“, така и в ОКС „Магистър“ (в екип с хабилитирани лица от катедрата). В Картата за изпълнение на количествените изисквания кандидатът предоставя информация за лекции на български език в ОКС “бакалавър” съответно 1384 часа лекции и 762 часа упражнения, както и 262 часа лекции на английски език в ОКС “бакалавър”. Ангажираността на кандидата е във фундаментални и специализирани дисциплини, водени от катедра „Икономика“, сред които Основи на икономическата теория (на български и английски език), Микроикономика, Макроикономика (на български език), Икономика и публичен сектор (на български език), Икономика (на български език), Икономическа политика (на български и английски), Корпоративна социална отговорност (на български език), Устойчиво развитие и нови бизнес модели за управление (на български език) и други, както е видно от приложената справка за учебната заетост. Той е съавтор и на учебните програми по Икономическа политика и Устойчиво развитие и нови бизнес модели за управление. Д-р Божикин участва в редица студентски конференции, свързани с икономическото образование в УНСС. Той е един от първите преподаватели по дуалната бакалавърска програма по икономика между УНСС, България и Университета за чужди езици Тиендзин, Китай. Получаваните от гл. ас. д-р Иван Божикин високи оценки от страна на студентите също говорят за утвърден и отлично подготвен преподавател.

С оглед на посоченото смятам, че натрупаният преподавателски опит и академична компетентност на кандидата напълно съответстват на научната специалност на настоящия конкурс и на изискванията за заемане на академичната длъжност „доцент“.

5. Обща характеристика на представените публикации

5.1. Основни направления на изследователската дейност и научни резултати

Научните публикации на кандидата д-р Иван Божикин след заемането на академичната длъжност „главен асистент“ са концентрирани върху проблеми от областта на социално предприемачество и неговите екосистеми, агролесовъдските системи, креативните територии и икономическата политика. Тези направления са много добре разгърнати и изследвани от кандидата. Преобладаващата част от представените изследвания са насочени към социално предприемачество и неговите

екосистеми. В тази област кандидатът представя общо девет публикации, в това число и основния хабилитационен труд (публикуван 2024). Разпределението на тези публикации във времето и тяхното съдържание показват наличие на трайни научни интереси – в по-горе очертаните изследователски полета, и същевременно са показателни за задълбочаващ се процес на надграждане и задълбочаване на изследванията. Наличието на множество цитирания (над 70) в издания, индексирани в световноизвестните бази данни с научна информация Scopus и Web of Science – е повече от показателно за качеството на научната продукция на д-р Иван Божикин.

В заключение, намирам представените научни публикации за добре обвързани помежду си и съответстващи на областта на конкурса.

5.2. Оценка на монографията

Представената монография със заглавие „Екосистемите за социално предприемачество в подкрепа на устойчивото развитие“ (2024) е с общ обем от 167 страници и най-силно отразява интересите на кандидата в областта на екосистемите за социално предприемачество и устойчивото развитие. В нея той разглежда множество дефиниции за социалното предприемачество, социалното предприятие и социалния предприемач, като подчертава липсата на единно разбиране за тези термини в научната литература. Кандидатът обръща внимание и на основните предизвикателства, пред които са изправени социалните предприемачи, сред които изпъкват недостигът на финансови и ресурсни средства, както и лидерските и институционалните трудности.

Монографията представя модел на екосистемата за социално предприемачество, включваща 18 основни икономически субекта. Те са групирани в три сектора — частен, публичен и неправителствен — като подробно се анализира тяхната роля в изграждането и функционирането на екосистемата. Това тройно секторно разделение е новаторско за научната литература и допринася за по-задълбочено разбиране на връзките между участниците в социалните екосистеми. Специално внимание е отделено на значението на правителството и местните власти, като са разгледани регулативните механизми за насърчаване на социалното предприемачество. Те са класифицирани в две основни групи: финансови инструменти и нефинансови мерки.

Третата глава на труда е посветена на емпирично изследване на социалното предприемачество и неговите екосистеми в България. На база на събраните данни са очертани три равнища на екосистемите: организационно, регионално и национално. На организационно ниво са разграничени пет типа екосистеми в зависимост от дейността на социалните предприятия. На регионално ниво е идентифицирана една основна екосистема, която може да бъде допълнена от структурите на Министерството на труда и социалната политика. Националното равнище обединява два типа екосистеми в зависимост от това дали инициатор е частният/нестопанският или публичният сектор. Анализирани са ключовите участници от трите сектора и взаимодействието помежду им, което позволява да се определи доминиращият сектор в различните екосистеми. Особено внимание е отделено на ролята на държавата като основен двигател на развитието на социалното предприемачество в страната.

Глава три завършва с практически насоки за създаване и поддържане на устойчиви социални предприятия и техните екосистеми. Главен асистент д-р Иван Божикин подчертава, че бъдещият социален предприемач трябва да е наясно с предизвикателствата и отговорностите, които тази дейност носи. Особено важно е предварителното проучване на средата и пазара. Социалните предприемачи се насърчават да изградят мрежа от съмишленици, експерти и ментори, които да ги подкрепят в процеса на развитие. От съществено значение е също ясното формулиране на идеята, начините за нейното осъществяване и очакваните резултати. Работата по социална кауза изисква особен вид мотивираност и отдаденост, ангажираност и постоянство. Накрая, за постигане на устойчив успех, социалните предприемачи трябва активно да търсят партньори и съмишленици за изграждането на силна екосистема на организационно ниво, която да подпомогне дългосрочния растеж и стабилност на тяхната дейност. Анализът в монографията се отличава с дълбочина и много добра информационна осигуреност, а постигнатите резултати са много добре обосновани.

6. Синтезирана оценка на основните научни и научно-приложни приноси на кандидата

Кандидатът представя подробна справка за научните и научно-приложните приноси. В нея те са разделени в три групи, които представляват много добро обобщение на изследователската работа на д-р Иван Божикин. Намирам формулираните приноси за коректни и съответстващи на получените резултати (има определени критични бележки по един от тях – виж точка 7), без да ги надхвърлят. Смятам, че те съдържат и определени насоки за бъдещата работа на кандидата в тези области.

7. Основни критични бележки и препоръки към всеки кандидат поотделно

Нямам критични бележки към материалите, представени по кандидатурата.

Считам, че кандидатът има необходимия потенциал да разшири участието си в изследователски проекти в българското и европейското научно пространство (в това число и като ръководител на проект), както и да продължи усилията си по интеграция на изследователската си работа със съвременните форми на учебно-преподавателската дейност.

По отношение на един от претендираните приноси (който не оспорвам) и по-конкретно относно секторното разграничение, което се прави в представения монографичен труд „Екосистемите за социално предприемачество в подкрепа на устойчивото развитие“ (2024), а именно – на частен, публичен и неправителствени сектори, следва да се отбележи, че този начин на разглеждане не е новост в академичната литература. Новост представлява интерпретацията им в контекста на социалното предприемачество и по-конкретно, тяхната роля в изграждането и функционирането на екосистемата за социално предприемачество. Този специфичен поглед е новаторски и препоръчвам продължаване на изследователската работа в това направление, с което д-р Иван Божикин ще продължи да се утвърждава като авторитет в тази изследователска област.

8. Заключение

В съответствие с констатациите (визирани по-горе) за научната и преподавателската работа на кандидата в конкурса за заемане на академичната длъжност „доцент“ в УНСС, представени от кандидата главен асистент д-р Иван Божикин – предлагам да бъде избран за академичната длъжност „доцент“ в УНСС по професионално направление 3.8. Икономика, научна специалност „Политическа икономика (микроикономика и макроикономика)“.

28 април 2025

София

Подпис:

доц. д-р Ивайло Беев

REVIEW

From: Assoc. Prof. Ivaylo Donchev Beev, PhD

University of National and World Economy (UNWE), Sofia

Field of Higher Education: 3.8. Economics; Scientific Specialty: "Political Economy"

Subject: Competition for the academic position of Associate Professor in the scientific specialty "Political Economy (Microeconomics and Macroeconomics)", professional field 3.8. Economics at UNWE.

1. Information about the competition

The competition has been announced to meet the needs of the Department of Economics, General Economics Faculty at UNWE, pursuant to Decision of the Academic Council No. 6/11.12.2024. I am a member of the scientific jury for the competition, appointed by Order No. 764 dated 07.03.2025 of the Vice-Rector for Research at UNWE.

2. Brief information about the candidates

Chief Ass. Prof. Ivan Atanasov Bozhikin, lecturer at the Department of Economics, General Economics Faculty (GEF) at UNWE, is the only candidate in the competition.

Ivan Bozhikin has served as a regular Ass. Prof. at the Department of Economics from 2016 to 2019 and has been a Chief Ass. Prof. at the same department since 2020. He holds two Bachelor's degrees in Macroeconomics (2011) and Business Administration (2013), as well as two Master's degrees in Macroeconomics (2012) and European Business and Finance (2014) awarded by UNWE and Nottingham Trent University (United Kingdom). He defended his doctoral dissertation titled "Ecofiscal Policy for Sustainable Development: A Comparative Analysis" and was awarded the educational and scientific degree "Doctor" in the scientific specialty "Political Economy (Microeconomics and Macroeconomics)" by UNWE in 2016, as well as a Ph.D. in Economics by the Free University of Brussels, Belgium. Since 2013, he has been entrusted with teaching core and specialized courses in both Bulgarian and English, under the auspices of the

Department of Economics. He has participated in developing and updating relevant academic disciplines and curricula for the programs managed by the Department of Economics at UNWE.

The candidate has served as a Teaching Fellow at CERGE-EI from 2017 to 2024, as a Research Fellow at the Free University of Brussels from February 2017 to February 2019, and has completed internships at the Bulgarian National Bank and Raiffeisen Bank. He is a member of several professional organizations, including the Bulgarian Macroeconomic Association and the International Society for Sustainable Development Research. Chief Ass. Prof. Ivan Bozhikin has also served as a Guest Editor for the special issue "Social Entrepreneurship, Creative Territories, and Responsible Consumption" of the journal *Cleaner and Responsible Consumption* (Impact Factor 3.8) from June 2022 to September 2024. He participated in the "Pioneers into Practice" professional training program by Climate-KIC in 2019, aimed at developing high-level innovation skills for a low-carbon economy. Additionally, he coordinated the implementation of an academic cooperation agreement between the University of National and World Economy (Sofia, Bulgaria) and the University of Caxias do Sul (Rio Grande do Sul, Brazil) from 2018 to 2023. He has rich international experience, gained through participation in conferences, seminars, and research projects. Chief Ass. Prof. Ivan Bozhikin has received various awards, including the "Young Economist" award (Union of Economists in Bulgaria) – PhD category, in 2014, and the "Young Researcher in the Field of Economics" award in 2022, granted at the 8th Venus International Science and Technology Awards, Chennai, India.

3. Fulfillment of the requirements for holding the academic position

3.1. Fulfillment of the quantitative requirements

The documents submitted by the candidate for participation in the competition demonstrate that he fully meets the quantitative requirements for holding the academic position of "Associate Professor." According to the compliance map attached to the documents, the number of points accumulated by Chief Ass. Prof. Ivan Bozhikin under the two groups of indicators — the minimum national requirements under Article 2b of the Development of Academic Staff in the Republic of Bulgaria Act (DASRBA) and the additional requirements of UNWE (in accordance with Article 2b, paragraph 5 of DASRBA) — are respectively 1465.5 and 1634.5, against the minimum required 400 and 320 points. Thus, the candidate accumulates a total of 3100 points, significantly

exceeding the minimum required 720 points. The fulfillment of the national minimum requirements is summarized in the table below (Table 1).

Table 1. Information for fulfillment of the minimum national requirements for holding the title of Associate Professor

Groups of Indicators	Minimum points* required	Performance**
Indicator 1	50	50
Indicator 3	100	100
Sum for indicators from 4 to 10	200	265,5
Sum for indicators from 11 to 13	50	1050
Total	400	1465,5

*According to the Regulations for the Application of the Act for the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria for Social, Economic, and Legal Studies.

**According to the reference and materials attached by the applicant.

The candidate has presented a total of 21 publications. Regarding the fulfillment of the minimum national requirements, the reference list includes one monographic habilitation thesis, whose subject matter corresponds to the specific field of the competition; one chapter from a book/monograph; one chapter from a collective monograph; one article indexed in Scopus; five studies indexed in Scopus/Web of Science; as well as four articles published in scientific journals, one study in a scientific journal, and six papers published in conference proceedings. In addition, evidence has been provided for 70 (seventy) citations in publications indexed in the internationally recognized scientific databases Scopus and Web of Science.

With the fulfillment of the additional quantitative requirements of UNWE, the candidate has also presented a study guide titled "Economic Policy," participation in two university research projects and one international educational project, as well as involvement in the development of two curricula for courses taught at the Bachelor's and Master's degree levels (co-authored) at UNWE. The evidence submitted by Chief Ass. Prof. Ivan Bozhikin, regarding completed teaching workloads at UNWE, demonstrates a number of lecture and seminar hours (in both Bulgarian and English) that significantly exceed the minimum required threshold.

3.2. Fulfillment of the qualitative requirements

With regard to the qualitative requirements, the candidate presents an extensive report containing numerous activities, participations, and initiatives of organizational, administrative, and research character, including contributions benefiting the students of the University of National and World Economy (UNWE). All of these efforts enhance the university's good reputation and the authority of the Department of Economics. Among them are notable participations in the organization of scientific events at the university, involvement in the development of curricula and internal regulatory documents at the faculty level, organization of student and doctoral conferences, receipt of multiple international awards and certificates for peer reviewing and participation on editorial boards of prestigious international journals with high impact factors, among others.

Chief Ass. Prof. Ivan Bozhikin is held in high regard by the university's students, as evidenced by his high ratings in student opinion surveys. Based on the submitted evidence, it can be concluded that the candidate fulfills the qualitative requirements for holding the academic position of "Associate Professor."

The conclusions regarding the fulfillment of the quantitative and qualitative requirements for occupying the academic position of "Associate Professor" by Chief Ass. Prof. Ivan Bozhikin are further confirmed by the positive opinion provided by the UNWE Habilitation Council regarding his readiness to participate in the competition (Protocol No. 9/11.11.2024).

4. Evaluation of the teaching and academic activity of each candidate individually

The teaching experience of the candidate, Chief Ass. Prof. Ivan Bozhikin, as declared and supported by the relevant evidence, amounts to over eight years. During this period, he has demonstrated continuous development as an educator, initially conducting primarily practical classes for undergraduate students and subsequently delivering lectures predominantly, both at the Bachelor's and Master's degree levels (in collaboration with habilitated members of the department).

In the Record of Compliance with the Quantitative Requirements, the candidate provides detailed information, reporting 1,384 hours of lectures and 762 hours of practical classes delivered in Bulgarian for undergraduate students, as well as 262 hours of lectures in English at the Bachelor's Degree level. Dr. Bozhikin's teaching engagement spans both fundamental and

specialized disciplines offered by the Department of Economics, including Principles of economic theory (in both Bulgarian and English), Microeconomics, Macroeconomics (in Bulgarian), Economics and the Public Sector (in Bulgarian), Economics (in Bulgarian), Economic policy (in both Bulgarian and English), Corporate social responsibility (in Bulgarian), Sustainable development and new business management models (in Bulgarian), among others, as evidenced by the attached teaching workload report.

He is also a co-author of the syllabi for the courses Economic Policy and Sustainable Development and New Business Management Models. Dr. Bozhikin actively participates in numerous student conferences related to economic education at UNWE. He is among the first instructors involved in the dual bachelor's degree program in Economics jointly offered by UNWE, Bulgaria, and Tianjin University of Foreign Studies, China. The consistently high evaluations he receives from students further attest to his established reputation and excellent preparedness as a lecturer.

Given the above, I conclude that the candidate's accumulated teaching experience and academic competence fully correspond to the scientific field of the present competition and to the requirements for occupying the academic position of "Associate Professor."

5. General characteristics of the submitted publications

5.1. Main areas of research activity and scientific contributions

The scientific publications of the candidate, Dr. Ivan Bozhikin, following his appointment to the academic position of "Chief Assistant Professor," are concentrated on issues related to social entrepreneurship and its ecosystems, agroforestry systems, creative territories, and economic policy. The candidate thoroughly develops and examines these areas. The majority of the presented research focuses on social entrepreneurship and its ecosystems. The candidate has produced nine publications in this field, including the central habilitation thesis (published in 2024). The temporal distribution and content of these publications demonstrate the existence of sustained scientific interests within the aforementioned research fields and simultaneously indicate a deepening process of building upon and expanding the research. The significant number of citations (over 70) in journals indexed in globally recognized scientific databases such as Scopus and Web of Science serves as clear evidence of the quality of Dr. Ivan Bozhikin's scholarly output.

In conclusion, I find the presented scientific publications to be well interconnected and aligned with the field of the competition.

5.2. Evaluation of the monograph

The submitted monograph, titled "Ecosystems for Social Entrepreneurship in Support of Sustainable Development" (2024), spans a total of 167 pages and most strongly reflects the candidate's research interests in the field of social entrepreneurship ecosystems and sustainable development. In the monograph, the author examines numerous definitions of social entrepreneurship, social enterprises, and social entrepreneurs, emphasizing the lack of a unified understanding of these terms in the academic literature. Attention is also given to the main challenges faced by social entrepreneurs, notably the shortage of financial and resource support, as well as leadership and institutional difficulties.

The monograph presents a model of the social entrepreneurship ecosystem, encompassing 18 key economic entities. These entities are grouped into three sectors—private, public, and non-governmental—with a detailed analysis of their roles in the development and functioning of the ecosystem. This triple-sector division is innovative within the academic literature and contributes to a deeper understanding of the relationships among the participants in social ecosystems. Special emphasis is placed on the role of government and local authorities, with a discussion of the regulatory mechanisms promoting social entrepreneurship. These mechanisms are classified into two main categories: financial instruments and non-financial measures.

The third chapter of the work is dedicated to an empirical study of social entrepreneurship and its ecosystems in Bulgaria. Based on the collected data, three levels of ecosystems are outlined: organizational, regional, and national. At the organizational level, five types of ecosystems are distinguished according to the activities of social enterprises. At the regional level, one primary ecosystem is identified, which may be supplemented by the structures of the Ministry of Labour and Social Policy. The national level integrates two types of ecosystems, differentiated by whether the initiator is from the private/nonprofit or the public sector. The key participants from the three sectors and their interactions are analyzed, enabling the determination of the dominant sector in the various ecosystems. Particular attention is given to the state's role as the principal driver of social entrepreneurship development in the country.

Chapter Three concludes with practical guidelines for the creation and maintenance of sustainable social enterprises and their ecosystems. Chief Ass. Prof. Ivan Bozhikin emphasizes that future social entrepreneurs must be aware of the challenges and responsibilities associated with this activity. Preliminary research into the environment and the market is deemed particularly important. Social entrepreneurs are encouraged to build a network of supporters, experts, and mentors to assist them throughout the development process. Equally crucial is the clear formulation of the idea, the means for its implementation, and the expected outcomes. Working for a social cause requires a particular type of motivation and dedication, commitment, and persistence. Finally, for sustainable success, social entrepreneurs must actively seek partners and allies to build a strong ecosystem at the organizational level, which will support the long-term growth and stability of their initiatives. The analysis in the monograph is characterized by depth and strong informational support, and the results achieved are very well substantiated.

6. Synthesized evaluation of the candidate's main scientific and applied contributions

The candidate presents a detailed report of his scientific and applied contributions, which are organized into three groups, providing a very good summary of Dr. Ivan Bozhikin's research work. I find the formulated contributions to be accurate and consistent with the obtained results (I have certain critical remarks regarding one of them – see section 7), without exceeding them. I believe that they also outline directions for the candidate's future work in these fields.

7. Main critical remarks and recommendations regarding each candidate individually

I have no critical remarks regarding the materials submitted with the application. I believe that the candidate possesses the necessary potential to expand his participation in research projects within the Bulgarian and European scientific communities (including as a project leader) and continue his efforts to integrate his research work with contemporary teaching and educational activities.

With regard to one of the claimed contributions (which I do not dispute), and more specifically concerning the sectoral differentiation presented in the monograph "Ecosystems for Social Entrepreneurship in Support of Sustainable Development" (2024) — namely, the division into private, public, and non-governmental sectors — it should be noted that this approach is not novel in academic literature. What constitutes an innovation is the interpretation of these sectors

in the context of social entrepreneurship, particularly their role in the construction and functioning of a social entrepreneurship ecosystem. This specific perspective is original, and I recommend continuing research in this direction, through which Dr. Ivan Bozhikin will continue to establish himself as an authority in this research area.

8. Conclusion

Following the findings (referred to above) regarding the scientific and teaching work of the candidate in the competition for the academic position of "associate professor" at the UNWE, presented by the candidate, Chief Ass. Prof. Ivan Bozhikin - I propose that he be elected for the academic position of "associate professor" at the UNWE in the professional field 3.8. Economics, scientific specialty "Political Economy (microeconomics and macroeconomics)".

April 28, 2025

Sofia

Signature:

Assoc. Prof. Dr. Ivaylo Beev